I. ພາກສະເໜີ (Introduction).

ໃນປະຈຸບັນການປູກໄມ້ສັກແມ່ນເປັນຂະບວນການທີ່ກ້ວາງຂວາງ ແລະແພ່ຫລາຍໃນທົ່ວປະເທດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ແຂວງພາກເໜືອ. ຈຸດປະສົງຫລັກ ຂອງການປູກໄມ້ສັກ ກໍ່ເພື່ອຮັບໃຊ້ເຂົ້າໃນການປຸກສ້າງ ທີ່ພັກອາໄສ, ເຄື່ອງຮັບໃຊ້ພາຍໃນຄົວເຮືອນ, ຂາຍເປັນເສດຖະກິດຂອງຄອບຄົວ ແລະເພື່ອຮັບປະກັນສິດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ສະນັ້ນເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ສວນປູກໄມ້ສັກມີການຈະເລີນເຕີບໂຕດີນັ້ນ, ເຫັ້ງາທີ່ນຳມາປູກກໍ່ເປັນບັນຫາສຳຄັນສຳລັບຊາວກະສິກອນທີ່ມີຄວາມສົນໃຈປູກໄມ້ສັກ ເພາະການປູກໄມ້ສັກດ້ວຍເຫງົ້າເປັນວິທີທີ່ປູກງ່າຍ ມີຄວາມສະດວກດີ ເສຍຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໜ້ອຍ ແລະ ຍັງເຮັດໃຫ້ຕົ້ນໄມ້ສັກ ມີການຈະເລີນເຕີບໂດດີ, ເພາະໃນເຫງົ້າສັກມີການສະສົມທາດອາຫານໄວ້ສຳລັບການຈເລີນເຕີບໂຕ (ກົມປ່າໄມ້, ພ.ສ 2539).

II. ປັດໃຈສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມ.

- ໄມ້ສັກຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີໃນພື້ນທີ່ຊຸ່ມຊື່ນຫລາຍກ່ວາພື້ນມີ່ແຫ້ງແລ້ງ ປະລິມານນ້ຳຝົນຢູ່ລະຫວ່າງ1.000 – 2.000 ມິນລີແມັດ\ປີ ແລະ ມີຝົນບໍ່ຖີ້ມຊ່ວງດົນເກີນໄປ, ນອກຈາກນີ້ຈະຕ້ອງມີລະດູແລ້ງປະມານ 3-4 ເດືອນ (ສວນປູກປ່າພາກເອກະຊົນ,2539).
- ໄມ້ສັກເປັນໄມ້ທີ່ມັກແສງສະຫວ່າງ ຄວາມເຂັ້ມຂອງແສງທີ່ເໝາະສົມຄື: 75%–95% ຂອງປະລິມານແສງຕອນກາງເວັນທີ່ໄດ້ຮັບເຕັມທີ. ສະນັ້ນການປູກໄມ້ສັກຈິ່ງບໍ່ຄວນປູກໃນຮົ່ມ (ສວນປູກປ່າພາກເອກະຊົນ,2539).
- ອຸນຫະພູມຢູ່ລະຫວ່າງ 25 — 35 ອົງສາເຊ ແລະ ດິນທີ່ເໝາະສົມເປັນດິນທີ່ມີການລະບາຍນ້ຳໄດ້ດີ, ມີຄວາມເປັນກົດເປັນດ່າງ (PH) 6,5 – 7,5 ສ່ວນດິນທີ່ບໍ່ເໝາະສົມຕໍ່ການປູກໄມ້ສັກຄື: ເປັນດິນໜຽວ, ດິນລຸກລັງດິນຊາຍ ແລະ ດິນທີ່ມີນ້ຳຖ້ວມຂັງ (ອະພິຊາດ ຂາວສະອາດ, 2562)

III. ການຈັດຫາແກ່ນ. (Seed Collection)

1. ແຫລ່ງແກ່ນພັນ. (Sources of Seed)

ການປູກສ້າງສວນໄມ້ສັກ ເປັນວຽກທີ່ຫັວງຜົນໄດ້ຮັບໃນໄລຍະຍາວແລະມີການລົງທຶນຂ້ອນຂ້າງສູງຈິ່ງຈະໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນ. ຄວນເກັບເອົາແກ່ນຈາກປາໄມ້ສັກທຳມະຊາດທີ່ມີໄມ້ສັກຂື້ນຢູ່ເປັນກຸ່ມ ແລະ ຈາກສວນປູກເອງ.

2. ລະດູການເກັບແກ່ນ(Collection Time).

ການເກັບແກ່ນແມ່ນຈະເກັບໃນຊ່ວງຕົ້ນ ເດືອນມັງກອນ (1) ຫາ ເດືອນ ມີນາ(3) ຖ້າເກັບເອົາໃນຊ່ວງນີ້ ແກ່ນຈະສົມບູນ ແລະ ມີເປີເຊັນການແຕກງອກສູງ. ແກ່ນໄມ້ສັກ 1 ກິໂລ ມີ 1.070 ຫາ 3.467 ແກ່ນ (ອະພິຊາດ ຂາວສະອາດ, 2562).

3. ການເກັບຮັກສາແກ່ນ(Seed Storage).

ແກ່ນພັນໄມ້ສັກທີ່ເກັບມາໄດ້ ຈະຕ້ອງນຳມາຕາກແດດໃຫ້ແຫ້ງດີ, ອານາໄມເອົາກາບຫຸ້ມແກ່ນແລະເສດຕ່າງໆອອກ.ຈາກນັ້ນກໍ່ນຳເອົາແກ່ນມາບັນຈຸລົງໃນກະສອບເປົາປ່ານ, ຄວນເກັບໄວ້ໃນບ່ອນທີ່ຮົ່ມ, ມີອາກາດຖ່າຍເທດີ, ຫຼີກລ່ຽງຈາກການທຳລາຍຂອງໜູ, ມົດ ແລະ ປວກ...... ຖ້າປະຕິບັດໄດ້ຕາມຂັ້ນຕອນທີ່ກ່າວໄວ້ຂ້າງເທິງແກ່ນສັກສາມາດເກັບໄວ້ໄດ້ດົນເຖິງ 9 ເດືອນ.(ອະພິຊາດ ຂາວສະອາດ, 2562)

IV. ການກ້າແກ່ນໄມ້ສັກ (Teak Nursery).

1. ການຄັດເລືອກພື້ນທີ່ (Site Selection).

- ເປັນພື້ນທີ່ທີ່ຮາບພຽງ, ມີຄວາມຄອ້ຍຊັນຕ່ຳ, ຄວາມຊຸ່ມຊື້ນສູງ, ມີການລະບາຍນ້ຳໄດ້ດີແລະດິນມີຄວາມອຸດົມສົມບູນດີ (ດິນແຄມນ້ຳຫຼືຕົມແກມຊາຍ)

2. ການກະກຽມໜານກ້າ.

ກ່ອນອື່ນໝົດຕ້ອງທຳການອານາໄມພື້ນທີ່ໃຫ້ກ້ຽງດີເສຍກ່ອນ ຈາກນັ້ນຈິ່ງທຳການຂຸດດິນແປງໜານທຸບດິນເທິງໜ້າໜານກ້າໃຫ້ມຸ່ນລະອຽດດີ. ໜານກ້າມີຄວາມກ້ວາງປະມານ 1–1,20 ແມັດ, ຍົກໜານໃຫ້ສູງ 30 ຊັງຕີແມັດ ສ່ວນຄວາມຍາວແມ່ນບໍ່ຈຳກັດຂື້ນຢູ່ກັບພື້ນທີ່, ໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງໜານຕໍ່ໜານປະມານ 30–50 ຊັງຕີແມັດ.

ໜານກ້າເບ້ຍໄມ້ສັກ

V. ການຫວ່ານແກ່ນ (Seed Sowing).

1. ລະດູການກ້າແກ່ນ (Sowing time).

ການກ້າແກ່ນຄວນຈະເລີ້ມຢູ່ໃນຊ່ວງເດືອນມີນາ(3) ຫາ ພຶດສະພາ (5) ຖ້າກ້າແກ່ນຊ້າເກີນໄປຈະເຮັດໃຫ້ເບ້ຍໄມ້ສັກມີຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ບໍ່ແຂງແຮງ.

2. ການກະຕຸ້ນແກ່ນ. Seed pre–Sowing Treatments.

ແກ່ນທີ່ຈະນຳໄປກ້າ ຄວນຈະມີການກະຕຸ້ນກ່ອນຄື: ນຳເອົາແກ່ນສັກບັນຈຸເຂົ້າໃນກະສອບ ຫລື ກະເປົາ ແລ້ວມັດໃຫ້ແຈບດີ ຈາກນັ້ນ ນຳເອົາໄປແຊ່ລົງນ້ຳປະມານ 4–5 ວັນ ແລ້ວເອົາຂື້ນມາຕາກແດດປະໄວ້ ປະມານ 5 – 6 ວັນ ຈິ່ງນຳເອົາແກ່ນໄປກ້າລົງໃນໜານ.

3. ການຫວ່ານແກ່ນ (Seed Sowing).

ການຫວ່ານແກ່ນນັ້ນ ອາດຈະຫວ່ານໄດ້ຫລາຍວິທີຄື: ແບບເປັນແຖວ ຫລື ເປັນຮ່ອງ ແລ້ວເອົາແກ່ນຍອດລົງຕາມຮ່ອງ ຫລື ຈະຫວ່ານທົ່ວພື້ນທີ່ກໍ່ໄດ້. ແຕ່ສ່ວນຫລາຍແມ່ນນິຍົມກັນຫວ່ານທົ່ວພື້ນທີ່ໜ້າໜານກ້າ, ຄວນຫວ່ານແກ່ນປະມານ 300 – 500 ແກ່ນ/ 1ຕາແມັດ.

4. ການໃຊ້ວັດຖຸປົກໜານກ້າ (Seedbed Covering).

ຫລັງຈາກຫວ່ານແກ່ນສຳເລັດແລ້ວ ຕ້ອງໄດ້ນຳເອົາວັດຖຸໃດນຶ່ງມາປົກໜ້າໜານກ້າເຊັ່ນ: ຂີ້ຊາຍ,ຂີ້ແກບ ແລະ ຂີ້ເລື່ອຍ ຂື້ນກັບຄວາມສະດວກ. ຂີ້ແກບເປັນວັດຖຸທີ່ຫາງ່າຍ ແລະ ລາຄາກໍ່ຖືກ, ສ່ວນຂີ້ຊາຍແມ່ນມີລາຄາແພງ ແລະ ຍາກຕໍ່ການຂົນສົ່ງ, ສຳລັບຂີ້ເລື່ອຍກໍ່ມີຄວາມສະດວກຄືກັບແກບ ແຕ່ບາງຄັ້ງອາດຈະເຮັດໃຫ້ເກີດມີເຊື້ອພະຍາດຄື: ດ້ວງເຈາະເຫັ້ງາ.

ໜານກ້າທີ່ປົກດ້ວຍແກບ

VI. ການບົວລະບັດຮັກສາເບ້ຍໄມ້ໃນໜານກ້າ (Tending of Nursery).

1. ການຫົດນ້ຳ (watering).

ໃນໄລຍະກ້າແກ່ນພາຍໃນ 30 ວັນ ຖ້າຝົນຕົກບໍ່ເປັນປົກກະຕິ ຕ້ອງຫົດນ້ຳທັງຕອນເຊົ້າ ແລະ ຕອນແລງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ດິນມີຄວາມຊຸ່ມຊື່ນ ແລະ ຍັງຊ່ວຍເພີ້ມຄວາມຊຸ່ມຊື່ນໃນອາກາດອີກດ້ວຍ.

2. ການກຳຈັດວັດສະພືດ (Weeding).

ການກຳຈັດວັດສະພືດໃນໜານກ້າ ຖືວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນຫລາຍທີ່ສຸດ ເພາະວ່າໄມ້ສັກເປັນໄມ້ທີ່ຕ້ອງການແສງສະຫວ່າງຫລາຍ. ດັ່ງນັ້ນ, ການກຳຈັດວັດສະພືດໃນໜານກ້າ ແມ່ນເລີ້ມປະຕິບັດແຕ່ມື້ກ້າແກ່ນລົງໜານຈົນກ່ວາເບ້ຍໄມ້ສັກຈະມີຄວາມສູງປະມານ 30 ຊັງຕີແມັດ. ໂດຍໃຫ້ສັງເກດເບິ່ງຈຳນວນວັດສະພືດທີ່ຂື້ນປົກຄຸມເບ້ຍໄມ້ຫລາຍ ແມ່ນໃຫ້ເລີ້ມອານາໄມໂລດ.

ການກຳຈັດວັດຊະພືດ

VII. ການກຽມເຫົ້ງາສັກ ເພື່ອນຳໄປປູກ.

ການຂຸດເຫົ້ງາໄມ້ສັກອອກຈາກໜານເພື່ອນຳໄປປູກ ແມ່ນຂຸດໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງລະຫວ່າງ ເດືອນກຸມພາ (2) ຫາ ເດືອນ ຫາ ເມສາ (4) ຫລັງຈາກຕົບແຕ່ງເຫງົ້າແລ້ວແມ່ນສາມາດນຳໄປປູກໄດ້ເລີຍ.

ເຫງົ້າໄມ້ສັກທີ່ສາມາດຂຸດໄປປູກໄດ້ຕ້ອງມີອາຍຸ 1 ປີຂື້ນໄປ, ການຕັດແຕ່ງເຫົ້ງາແມ່ນເຮັດໄດ້ງ່າຍ ໂດຍໃຊ້ມີດຫຼືພ້າ ຕັດເອົາສ່ວນຂອງລຳຕົ້ນ ແລະ ຄໍຮາກອອກໃຫ້ເຫລືອພໍມີຕາຕິດຢູ່ປະມານ 2–3 ຄູ່ ຫຼື ຕັດເໜືອສ່ວນຂອງຄໍຮາກຍາວປະມານ 3–5 ຊັງຕີແມັດ ສ່ວນຮາກຝອຍຕ້ອງລິອອກໃຫ້ໝົດ ເຫລືອສ່ວນຂອງຮາກແກ້ວປະມານ 15 ຫາ 20 ຊັງຕີແມັດ ແລະ ພ້ອມທີ່ຈະນຳໄປເກັບຮັກສາຫຼືນຳໄປເອົາໄປປູກໄດ້.

ເຫົ້ງາໄມ້ສັກທີ່ຕັດແຕ່ງແລ້ວ

VIII. ວິທີການເກັບຮັກສາເຫົ້ງາໄມ້ສັກ (Stump Storage).

ໝາຍເຖິງການຂຸດກຽມເຫົ້ງາສັກຈາກໜານກ້າ ໃນລະດູປູກ ຫຼື ລະດູຝົນແລ້ວເກັບຮັກສາເຫົ້ງາໄວ້ ເພື່ອຂົນຍ້າຍໄປສູ່ພື້ນທີ່ປູກ. ເຊິ່ງການເກັບຮັກສາເຫົ້ງາສັກໃນຮູບການນີ້ ແມ່ນເຮັດໄດ້ງ່າຍ ໂດຍໃຊ້ເປົາປ່ານ ຈຸ່ມລົງນ້ຳໃຫ້ປຽກແລ້ວເອົາມາປົກຄຸມເຫົ້ງາສັກໄວ້ ຫລື ວ່າຈະເອົາເຫົ້ງາສັກ ບັນຈຸລົງໃນເປົາປ່ານຖົງປຣາສະຕິກ ແລະ ກະສອບກໍ່ໄດ້ ແຕ່ຕ້ອງເຈາະຮູໃຫ້ມີການລະບາຍອາກາດພໍສົມຄວນ. ການເກັບຮັກສາເຫົ້ງາໃນໄລຍະສັ້ນນີ້ ຄວນເກັບໄວ້ໃນບ່ອນທີ່ຮົ່ມ, ອາກາດລ່ວງດີ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ກາຍ 7 ວັນໃນການເກັບຮັກສາ (ອະພິຊາດ ຂາວສະອາດ, 2562).

IX. ການຂົນສົ່ງເຫົ້ງາ (Snipping of Stump).

ເຫົ້ງາສັກທີ່ຖືກນຳໄປປູກ ບໍ່ວ່າຈະເປັນເຫົ້ງາສົດ ຫລື ເຫົ້ງາທີ່ຖືກເກັບຮັກສາຄວນມີຄວາມລະມັດລະວັງຢ່າງດີ ໃນເວລາມີການຂົນສົ່ງເຫົ້ງາໄປຍັງສວນປູກ.

ວິທີການກໍ່ຄື ນຳເອົາເຫົ້ງາສັກບັນຈຸລົງໃນກະສອບ, ເປົາປ່ານ, ຖົງປຣາສະຕິກຕ່າງໆ ຫລັງຈາກນັ້ນກໍ່ມັດປາກຖົງຫລືເປົາໃຫ້ແໜ້ນ ແລ້ວເອົານ້ຳມາພົມໃສ່ຖົງຫລືເປົາໃຫ້ຊຸ່ມພໍດີ. ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອກັນເຫົ້ງາສັກບໍ່ໃຫ້ຫ່ຽວແຫ້ງ ໃນລະຫວ່າງມີການຂົນສົ່ງ ເວລາຮອດສະຖານທີ່ປູກ ຕ້ອງເລີ້ມປູກເລີຍ.

ຂຽນໂດຍ : ສີຈັນ ຈັນດີພົດ

ສູນຄົ້ນຄ້ວາກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ພາກເໜືອ

ໂທຣ : (856-71) 212 099

ແຟກ : (856-71) 212 467

ຕູ້ ປ.ນ : 487

E-mail: NAFReC@nafri.org.la

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ

ສູນຄົ້ນຄ້ວາກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ພາກເໜືອ

ບົດຮຽນການກະກຽມເຫງົ້າໄມ້ສັກໄປປູກ

Nursery Technical of Teak

ພະຈິກ

2009